

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Autonomia bisericii sârbești.

Sibiu, 11 Decembrie n.

Domnul deputat naționalist român *Dr. Alexandru Vaida-Voevod* a atins în vorbirea sa, rostită de curând în dieta țării, și suspendarea autonomiei bisericii sârbești din patrie, ca un gravamen mare pentru credincioșii acestei biserici, despoiați acum de drepturile și privilegiile pe cari le-au avut totdeauna în trecut, — iar domnul prim-ministru *Lukács* a spus în răspunsul său, că în chestia aceasta s'a pronunțat în mod amănunțit cu câteva zile mai înainte, în răspunsul pe care l-a dat la interpeleția ce i-o adresase un deputat aparținător bisericii sârbești: *Jivco Bogdan*.

Ne-am procurat acest răspuns al domnului ministru-prezident și din el cunceaștem starea lucrului în toate detaliile. Credem că facem bine, dacă dăm acum o orientare deplină și cetitorilor noștri.

Domnul ministru-prezident a declarat întâi de toate, că autonomia bisericii sârbești nu e suspendată, ci tot ce s'a făcut e numai, că s'au scos din vigoare unele statute, compuse în cadrele autonomiei bisericești, despre cari însă s'a dovedit în cursul vremii, că nu promovează, nici interesele autonomiei, nici interesele statului, ci stau în contrast și cu autonomia și cu statul. Au fost abrogate deci, pentru a se compune altele și pentru a se asigura prin ele neconturbata viață și dezvoltare a autonomiei bisericești sârbești.

Statutele acestea, trei la număr, au fost abrogate din motivul, că senatul bisericesc mitropolitan din Carloveț a dat probe de o renitență fără păreche atunci, când în butul multelor admonieri a denegat publicarea și executarea regulamentului sinodal, sancționat din partea Maiestății Sale, provocând totodată toate autoritățile subalterne să-i de-

nege și ele supunerea. Și în acest regulament, ori statut sinodal, nici nu se cuprindea nimica nou, nimica ce ar fi știrbit autonomia, din contră, se cuprindea ceva prin ce se lărgea autonomia, anume: se dispunea, că în chestii disciplinare bisericești, forul suprem nu-l mai formează guvernul regesc ungar, ca până aci, ci sinodul episcopesc.

Intre astfel de împrejurări guvernul nu a putut face alta, decât a propus Coroanei abrogarea statutului organic bisericesc dela 1871, votat și de altcum numai în mod provizor, statut plin de mancițai, în locul căruia guvernele ungare înzadar au insistat în curs de 42 de ani să se facă altul, definitiv. A fost abrogat acest statut, și în locul lui a fost pus în vigoare cel de mai înainte, care corăspunde mai bine scopului.

Totodată a fost abrogat și statutul dela 1875, despre organizarea congresului, care nu numai că nu corespundea scopului, dar era izvorul tuturor relelor ivite în biserica sârbească, al tuturor abuzurilor de putere aflătoare la ordinea zilei, precum și al conflictelor și al neplăcerilor, cari mereu se iveau între biserica și stat, respective Coroană. Că de ce natură erau aceste conflicte, se poate vedea din următorul caz:

Când a fost vorba, ca să se compună statut despre dreptul activ și pasiv de alegere, stabilindu-se cari crime despoaie pe respectivul de dreptul de alegere, au fost trecute în statut tot felul de crime, dar cele politice nu. Guvernul de atunci a prezentat statutul spre întărire, cu propunerea, ca între crime să fie trecute și tradarea de patrie și crimele săvârșite în contra Maiestății Sale, a membrilor familiei domnitoare și în contra bisericii, și Coroana cu adaosul acesta l-a întărit. Dar cei din Carloveț au respins statutul și i-au denegat publicarea și executarea.

Al treilea statut, asemenea abrogat, e cel din 1872, care se referă la alegerea deputaților congresuali. În acest statut se cuprinde anomalia, că deși congresul sârbeșc se compune din 50 membri mireni și 25 membri din cler, astfel, că acestia din urmă au să represinte în congres clerul, iar ceilalți mirenimea: alegerile se făceau așa, că și mireni votau pentru deputații din cler, și acestia nu erau nici când aleși clerului, ci aleși mirenilor. S'a întâmplat cazul, că câte un deputat din cler nu primise nici un vot preoțesc. Iar lucrul acesta vatămă, nu numai tradiția, ci și legea, care vorbește despre reprezentanți ai clerului, cari prin urmare au se fie aleși numai din partea clerului.

Dar în statutul aceasta se mai cuprinde și o altă monstruositate, care asemenea a contribuit la aceea, ca se fie abrogat. Anume, pecând pentru a putea fi ales cineva în corporațiunile mai inferioare ale bisericii sârbești, trebuie se aibă 30 de ani împliniți, se fie nepedepsit, se ducă o viață nepătată, se aibă atragere cătră biserica, etc. dela cei ce se aleg deputați la congres se cere împlinirea anului numai al 21-lea de etate, se cere se știe ceti și scrie, se nu fie pedepsiți pentru crime ordinare și se nu stee sub curatelă. Guvernul a trebuit deci să propună Coroanei și abrogarea acestui statut nelogic.

Domnul prim-ministru a spus apoi, că în statutele ce vor fi compuse de nou, guvernul nu cere introducerea nici unei modificări, care nu ar sta în strânsă legătură cu legea. Va cere însă negreșit, ca cercurile electorale pentru congres să fie de nou arondate, fiindcă raporturile s'au schimbat, graniță militară nu mai există, deci au se înceteze și cele șase cercuri electorale rezervate granițelor. Natural, că nouă statute le va compune congresul, deci corporațiunea înaltă bisericească;

și dacă guvernul ar primi garanții, că în congresul sârbeșc deputații nu vor mai intra ca oameni politici, ci ca fii ai bisericii, — ar face fără amănare propunere Coroanei pentru convocarea congresului. Și în cazul acesta nu ar trebui să fie introduse pe calea octoării statutele necesare, cum adecă vor fi introduse în cazul contrar.

Acesta e în scurte cuvinte răspunsul, pe care l-a dat domnul ministru-prezident *Lukács* deputatului sârb *Jivco Bogdan*, la interpeleția ce i-o adresase în chestia aceasta. E interesant și instructiv. Din el vedem, că în biserica sârbească cu adevărat s'au făcut greșeli, și greșelile făcute au provocat criza, prin care are acum să treacă biserica gr. ort. sârbească din patrie. Greșelile sunt însă de natura, că pot să fie îndreptate, și astfel greutățile cu cari are se lupte biserica sârbească nu sunt de neînvinș. Vor fi ele, și trebuie să fie delăturate, dacă oameii se vor desmetici și vor abandona calea de până acum a renitenței, care nu duce la scop. Și vedem, că încep se o abandoneze. Cetim, anume, că una din cele mai mari și mai puternice comunități bisericești cu credincioși sârbi, — cea din Chichinda-mare, — a luat cu omagială supunere la cunoștință dispozițiile Coroanei referitoare la autonomia bisericii sârbești, în adunarea bisericească ținută Duminecă, deci aceiași oameni, cari la început declaraseră, că deneagă supunerea față de preainalta dispoziție. S'a făcut deci primul pas, care poate să ducă la soluția norocoasă, firește, după ce vor urma și alții. Și urmând și alți pași, și ajungându-se la soluția potrivită, vor vedea și Sârbii, că din frământările prin cari au trecut, din greutățile pe cari au trebuit să le învingă, biserica lor nu a eșit, nici umilită, nici știrbită în drepturi, ci întărită și reînviată.

FOIȘOARĂ.

Spice din istoria noastră bisericească.

De *Dr. Ioan Lupăș*.

(Urmare).

Așa se cuvine să-și dea ori care mamă creștină silința să-și crească copiii în frica lui Dumnezeu și în cinstirea și iubirea credinții strămoșești. Căci numai astfel vor ieși dintr'înșii oameni vrednici și de ispravă.

Anastasia Șaguna a simțit în sufletul ei mare mulțămire, văzând, că Dumnezeu i-a ajutat să-și crească copiii în legea părinților săi și să-i vadă porniți pe cărările vieții cinstite și pline de virtute. Ea a murit cu sufletul împăcat la vârsta de 52 ani, când știa că fiul său cel mai mic, Anastasiu își închinase viața întreagă bisericii sale strămoșești.

2. Copilul cel mai mic s'a născut în 20 Decembrie 1808 și a primit în botez numele *Anastasiu*. El a învățat la școală foarte bine. În atestatele lui avea din toate învățăturile nota eminent.

Văzând aceasta unchiul Anastasiei din Pesta, *Atanasie Grabovschi*, care era om foarte bogat, i-a stat în ajutor, ca copilul

acesta deștept să poată învăța și la școlile cele mai înalte, la universitate. Astfel a învățat *Anastasiu Șaguna* filosofia și drepturile la universitatea din Budapesta, iar după terminarea acestora a învățat și teologia în Verșeț. Deșteptăciunea lui punea în uimire și pe profesori. Îndată ce și-a isprăvit studiile, mitropolitul sârbeșc *Stefan Stratimirovici* l-a chemat ca profesor la seminarul din Carloveț și i-a dat totodată și slujba de secretar la consistor. Având *Anastasiu Șaguna* atragere mare pentru cele duhovnicești, la vârsta de 25 de ani s'a călugărit și în călugărie și-a luat numele de *Andrieu*.

2. Andreiu baron de Șaguna.

După moartea episcopului *Vasilie Moga*, *Andrieu Șaguna* a fost trimis la Sibiu în 1846 ca vicar general, să conducă afacerile episcopiei noastre. Iar peste 2 ani, adecă la 1848 a fost întărit ca episcop, fără a i se pune cele 19 condițiuni grele, cari știm că i s'au pus lui *Vasilie Moga* la 1810. Aceasta ne dovedește, că curtea din Viena avea destulă încredere în *Andrieu Șaguna*, dupăcum avuse și *Gheorghe Rákóczy II* la 1657 în Sava Brancovici, care de asemenea a fost întărit fără condițiuni.

Când a luat *Andrieu Șaguna* în mână cărja arhierescă, erau timpuri foarte vechi în patria noastră. El trebuia să privegheze ziua și noaptea, ca să poată scăpa

poporul și biserica noastră din primejdiiile cele grele. În anii 1848—9 a avut multe umblete prin Viena și Pesta cercând a se înțelege cu membrii familiei domnitoare și cu ministrii ungari în multe afaceri de interes obșteșc. În deosebi se putea înțelege bine cu ministrii *Széchenyi*, *Deák* și *Eötvös*. Acesta din urmă ținea mult la Șaguna, și mai târziu a spus odată, că „Șaguna are mai multă înțelepciune decât o jumătate de țară”.

Dupăce s'a potolit războiul civil (revoluția), Șaguna s'a întors în Ardeal și s'a apucat de lucru, să ridice iarăș bisericele cari au fost arse în 1848-9, să le înzestreze cu cărțile de lipsă și cu odoare, să întemeieze școli și să crească preoți și învățători buni pentru înaintarea poporului. În semn de recunoștință pentru meritele și purtarea lui înțeleaptă, *Francisc Iosif I* a ridicat pe Șaguna la rangul de baron și i-a dat mai multe ajutoare pentru biserici.

La 1850 a întemeiat Șaguna o tipografie, care a scos în câțiva ani toate cărțile de lipsă în bisericele și școlile noastre.

Tot în această tipografie apare, dela 1853 încoaice, și ziarul „Telegraful Român” înființat de Șaguna, ca să dea, în toate afacerile obștești, îndumări folositoare preoților, învățătorilor și poporului.

Ingrijire mare a dat *Andrieu Șaguna* și seminarului, în care se cresc și pregătesc preoții și învățătorii. Văzând, că tim-

purile noastre cer dela acești conducători ai poporului tot mai multă învățătură și tot mai adâncă știință, a întocmit lucrurile astfel, că cei ce voiau să ajungă preoți și învățători trebuiau să învețe în seminar câte 2 și mai târziu câte 3 ani, iar nu numai 6 luni, ca pe vremea episcopului *Moga*.

Episcopul *Andrieu Șaguna* a îngrijit mult și de școalele populare, îndemnând pe credincioșii săi să înființeze școale în toate satele și poruncind, ca preotul satului să fie directorul școlii, iar protopopul să fie inspector școlar peste toate școalele din cercul său. Pe protopopii, preoții și învățătorii cari nu purtau bine grija școlii și a creșterii poporului, îi pedepsea cu asprime. În timpul lui Șaguna numărul școlilor noastre s'a sporit cu vre-o 500. Unde vedea porniri bune, Șaguna însuș da din banii săi sume însemnate pentru școale. Astfel a făcut pentru școala din Săliște o fundațiune, care se urcă la suma de 20,000 coroane. Tot așa a mai făcut și pentru alte școale.

La începutul păstoririi lui Șaguna s'a înființat în 1859 gimnaziul nostru din Brașov, pentru care a ostenit și luptat foarte mult și vrednicul protopop brașovean *Ioan Popasu*.

Iar mai târziu (1869) s'a înființat, tot cu sprijinul și ajutorul lui Șaguna, gimnaziul din Brad. Șaguna a început să strângă bani și pentru înființarea unei biserici catedrale,

Situația se agravează.

In urma faptului, că Sârbia nu pare de loc a fi dispusă să recunoască îndreptățirea pretențiilor monarhiei austro-ungare, de a nu se întări cu părți luate din Albania și de a nu-și reclama și cuceri un port de mare, iar de altă parte în urma faptului, că Rusia, protecloara Sârbiei, își concentrează meru trupele la granița monarhiei noastre, — situația s'a agravat foarte mult în zilele din urmă, și a devenit extrem de critică. Miniștrii noștri s'au întrunit Sâmbătă în consiliu, după terminarea cărui prim-ministrul Lukács a plecat la Viena, unde a sosit Duminecă. A avut numai decât o lungă întrevvedere cu ministrul de externe Berchtold, iar Luni a fost primit în audiență de o oră la palat. După el a fost primit în audiență și ministrul-prezident austriac Stürgkh. Despre ce a fost vorba în aceste audiențe, încă nu se știe. Se știe însă, că nu peste mult s'a prezentat în fața Majestății Sale ministrul de războiu Auffenberg și și-a înaintat demisia din postul său, făcând mai pe urmă același lucru și șeful statului major al armatei austro-ungare, Schemua. Majestatea Sa le-a primit demisia și a numit ministrul de războiu pe generalul Krobatin, iar șef al statului major pe Conrad de Hötendorf, inspectorul general al armatei austro-ungare. Cum despre acesta din urmă se știe, că este aderent al războiului, poate să fie corectă combinația făcută din multe părți, că ne aflăm în ajunul intrării trupelor austro-ungare în Sârbia, dacă cumva nu vor înțelege Sârbii în ultimul moment gravitatea situației și nu vor ceda, — ceea ce ar fi foarte de dorit, și pentru ei, și pentru noi. Atât guvernul austriac, cât și cel ungar, a contractat câte un împrumut de 125 milioane, pentru acoperirea trebuințelor urgente militare. Cum vedem deci, ziua de mâine poate să ne aducă mari surprinderi.

Din parlament. În ședința de Luni dieta a terminat desbaterile asupra bugetului ministerului de agricultură, iar ieri, Marți, a votat o lege despre organizarea gardei parlamentare, care va susține în viitor ordinea în dietă, și a început desbaterile asupra bugetului ministerului de justiție, care se continuă astăzi.

Misiunea rusească în București. Marele principe Nicolae Mihailovici al Rusiei a sosit, cu suite sa, ieri, Marți, la orele 12 din zi în București și a fost primit cu solemnitate mare la gară. A fost încartierat în palatul regal. Recepția solemnă, pentru predarea bastonului de mareșal al armatei rusești, s'a făcut astăzi, Mercuri, în sala tronului. După recepție urmează masă de gală, dată la palat în onoarea delegației rusești. Mercuri seara misiunea rusească va fi primită la palatul

care s'a zidit însă numai în zilele noastre și a fost sfințită la 1906.

Episcopul Andreiu baron de Șaguna a stat mult în ajutor și poporului nostru de rând, ca să poată scăpa din iobăgie, — iar după ce a scăpat, tot meru îi dădea sfaturi cum să-și lucreze moșia, cum să-și chivernisească agoniseala, cum să-și crească copiii, dându-i la școală și la diferite meserii folositoare și bănoase. Căci la înaintarea unui popor în cultură — pe lângă inimă bună și viață cinstită, e de mare lipsă încă și avutul bănesc.

Ca să înainteze și mai bine poporul nostru, Șaguna a înființat, împreună cu alți Români învățați de pe vremea lui, și o învășie mare: *Asociațiunea pentru lăse atura română și cultura poporului român*, care scoate ziare și cărțile ieftine pentru luminarea oamenilor dela sate. Șaguna a fost cel dintâi președinte al acestei „Asociațiuni”, povățuind-o cu înțelepciune timp de 7 ani.

Cel mai mare merit al episcopului Andreiu baron de Șaguna este însă, că el a izbutit să revie mitropolia noastră, care s'a fos desființată la 1698, când a trecut Atanasie la unire cu biserica Romei.

(Va urma).

princilor dela Cotroceni, unde locuiește familia Moștenitorului de tron Ferdinand. Măne, Joi seară, marele principe Nicolae Mihailovici pleacă din București, cu suite sa, acasă, în Rusia.

Reînnoirea triplei alianțe. Alianța care există de multă vreme între Germania, Italia și monarhia noastră a fost reînnoită acum de curând, fără schimbare, deși tot pe baza vechilor puncte de înțelegere. Se crede, că reînnoirea triplei alianțe, toamă acum, când orizontul politic e atât de încurcat, e un fel de demonstrație la adresa triplei înțelegeri (Rusia, Franța și Anglia), oareciva îi se dă să înțeleagă, că tripla alianță e solidară în chestiile mari politice dela ordinea zilei. Reînnoirea s'a făcut în 5 Decembrie, în Viena, în palatul ministerului nostru de externe, unde s'au prezentat ambasadorii Germaniei și Italiei, cu secretarii lor, și împreună cu ministrul nostru de externe Berchtold au subscris așa numitul protocol de ratificare, în trei exemplare, provăzându-l fiecare din ei și cu sigilul cel mare al statului propriu.

Din România.

Deschiderea corpurilor legiuitoare.

Luni la orele șase s'a făcut în București deschiderea corpurilor legiuitoare române, cu solemnitatea obișnuită. La deschidere a asistat și dl Danef, președintele comerei bulgare, care soise Duminecă la București, în misiune politică. Mesajul de tron al Regelui Carol, rostit cu prilejul deschiderei, a fost următorul:

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați!

În împrejurările însemnate de astăzi și în momentele de adâncă durere pentru Mine, simt o vie și deosebită mulțumire a Mă vedea înconjurat de reprezentanții întregii Românii. Vă salut dar din tot sufletul întruniți în înaltă sesiune a noiei legislații.

În urma constituției actualului Guvern un nou apel la Țară a devenit necesar. Leșiți de curând din alegerile generale, sunteți în stare de a cunoaște mai bine adevăratele trebuințe ale Țării.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați!

Politica României, urmată cu o statornicie tradițională, politica de cumpănire și de pace în limitele compatibile cu interesele superioare ale Țării, ne-a pus în stare să fim în relații amicale cu toate statele și să ne bucurăm mai ales de încrederea deosebită ce ne-o arată Marile Puteri ale Europei.

România, în voința ei de a contribui la localizarea războiului, a păstrat neutralitatea față de statele beligerante din Peninsula Balcanică, urmând însă cu luare aminte desfășurarea unor evenimente, cari ating numeroase interese ale statului nostru.

Suntem în drept a nădăjdui, că această atitudine va da rezultate favorabile pentru bunele relații cu statele balcanice în noua lor constituire și că interesele noastre vor fi respectate.

România este privită ca un factor important în concertul european și la regularea definitivă a chestiilor deșteptate prin criza balcanică glasul ei va fi ascultat.

Încălearea, ce națiunea o are în cunoștință și recunoscută vitejie a ostășilor săi este o desăvârșire îndreptățită. Armata se află în stare de a răspunde acestei încereți și este totdeauna gata la îndeplinirea misiunii sale. Noile credite ce se vor mai cere pentru trebuințele ei vor găsi deplina lor justifiere în lumina-tal Domniei-Voastră patriotice.

Guvernul meu va supune deliberării Domniilor-Voastră mai multe proiecte de legi menite să ducă mai departe opera de întărire și înaintare a statului român în toate direcțiile.

Domnilor Senatori!
Domnilor Deputați!

Nu mă îndoiesc, că și în împrejurările de față veți fi la înălțimea misiunii ce v'a încredințat-o Țara și că, dând guvernului meu sprijinul trebuincios, veți îndeplini împreună cu el dreptele așteptări ale națiunii.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările Domniilor-Voastră. Sesiunea ordinară a corpurilor legiuitoare este deschisă.

Carol.

Conferențele învățătoarești.

Cercul Mediaș-Târnava.

În zilele de 15 și 16 Octombrie o. s'a ținut în Mediaș conferența învățătoarească a cercului Mediaș-Târnava, sub președintele dlui E. Todoran, profesor la seminariul „Andreian”, ca comisar consistorial.

Cu începutul anului acestuia consistorul arhidiecezan a s'ambtat adese conferențele tractuale în conferențe cercuale.

Conferența noastră din Mediaș s'a ținut în școala confesională din loc, unde au fost prezenți 26 de învățători. Ca oaspeți în ziua primă am avut pe inspectorul regese Benedek, profesorul Saciu din Blej, Toma Cociș, învățător în Pânade, părinții-protopopi Mireea și N. Todoran, Limbășan, candidat de avocat, Tipuriță, contabil. După invocarea Duhului Sfânt urmează discursul de deschidere din partea comisarului consistorial, în care ni s'a arătat însemnătatea limbii materne și modul de predare a ei în școlile noastre confesionale. Discursul bine precizat face impresie bună asupra ascultătorilor. S'a trece apoi la ordinea zilei: constatarea celor prezenți și alegerea a 2 notari și 2 bărbați de încredere (verificatori). Alegându-se aceștia urmează punctul 3 din program: „Învățământul intuitiv”, de A. Chețan din Frâns, care arată însemnătatea intuitiei și modul de predare al ei și intuitia în legătură cu viața școlară.

Punctul 4 este „Metoda scris-cetitului”, de P. Popa din Boian. În o lucrare amănunțită ne arată, că metoda cuvintelor normale e mai ușor în învățarea scris-cetitului. Recomandă pentru învățarea scris-cetitului abecedarul de Stroia-Lăpădat-Crișan, ca cel mai practic și mai bun.

Urmează apoi „Cetirea română” cu ol. I.—VI, de O. Benția din Lăslăul-român. Prelegătorul ne arată materialul care avem să-l predăm în ol. I.—VI, aducându-l în legătură cu scris-cetitul. Fîind 1 oră d. e. ședința se ridică, continuându-se după amiază la 3 ore.

Urmează la rând predarea lecțiilor practice.

Se predă „Omni” cu ol. II, de O. Benția. Din gramatica română s'a predă aributul cu ol. IV, de Racoți. Apoi urmează poezia „El zorab” cu ol. VI, de Valean. Lecțiile practice au fost binisor predade. Alt punct este „Cartea de cetire”, de M. Racoța din Agărbicua. După cetirea lucrării se naște discuție referitor la uniformizarea cărților de cetire. Se recomandă spre a se folosi în școlile noastre cărțile de Stroia-Lăpădat.

Punctul următor este „Esercițiile de stil și de compunere”, cu ol. I.—VI, de Iampa din Chesler. Prelegătorul espune modul de predare a eserșiilor de stil și legătura lor cu învățământul limbii române. În „Poezia în școala populară”, temă luată de Valean din Crăciunel, s'a espun diferitele genuri de poezie, insistându-se mai ales pe lângă poezia populară, care se poate predă mai ușor în școala noastră populară.

Fîind timpul înaintat, ședința se ridică la orele 6 seara, anunțându-se ședința următoare pe Marți la 8 ore.

Urmează tema „Literatura în școala populară”, de V. Imbăruș din Mediaș. În această lucrare ni se espune ce piese s'ar putea ceti din autori clasici. Amintește de lectura extracolară și de bibliotecă. Tema „Legende și tradiții populare” e luată de I. Gheșja din Blej. După cetirea temei, în urma unei discuții se hotărăște, ca pe anul viitor fiecare învățător să adune din satul lui legendele și tradițiile populare și fiecare să le trimită lui I. Valean și lui P. Popa, ca aceștia doi să vie apoi la conferența viitoare cu o dare de seamă asupra lor, alegându-se ce e bun spre a se putea tipări în broșură.

Tema „Raportul dintre limba română și meghiară” nu s'a cetit. Despre mișcarea pedagogică literară vorbește Racoți din Biertan. Vorbește de Pestalozzi, Herbart, Zeller, Rein. Recomandă și câteva cărți mai nouă.

Urmează dările de samă despre bibliotecile tractuale pedagogice, de bibliotecarii și casierii bibliotecilor. La „starea învățământului din tractul Mediașului” vorbește Racoți, pentru tractul Târnava vorbește P. Popa, care espune mai pe larg multele neajunsuri pe cari le întâmpină aceia, cari sunt însărcinați cu aceste dări de samă, arătând și pedecile cari stăgneză mersul învățământului în școlile noastre. Propune, ca veneratul consistor să designeze pe acei învățători, cari au să raporteze despre mersul învățământului, iar pentru osteneală să li se dea dela comune pe fiecare zi diurne de 5 cor. Propunerea se primește și s'a la protocol.

Se discută înființarea unui cor tractual, alegându-se și doi învățători, ca să ducă lucrul la îndeplinire.

În fine comisarul consistorial ne arată însemnătatea patronajilor școlare.

Cu acestea ședința de Marți se încheie la orele 12 și jum. din zi. Comisarul mulțamește membrilor conferenței pentru interesul și sprijinul de care l-au învrednicit cu ocazia conferenței de față, mulțamește domnilor protopresbiteri prezenți, dar totodată regretă, că prociimea noastră nu a arătat nici un interes față de conferență. Domnului comisar îi răspunde părintele protopop Mireea, mulțamind în numele învățătorilor noștri dlui comisar pentru conducerea acestei conferențe și dorind să-l vadă și de altă dată în mijlocul nostru.

Boian, la 7 Noembrie 1912.

P. Popa.

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească a tractului Murăș-Oșorheiu.

Conferența, anuală preoțească a tractului M. Oșorheiu s'a ținut în 22 Octombrie v. e. în comuna Molomfalău.

Conferența conform programului stabilit de dl protopresbiter tractual Stefan Russu, s'a început cu serviciul divin în biserica noastră din această comună.

La serviciul divin au pontificat: preotul George Branea din Vidrasău și Dumitru Sângiorzan din Murăș-Oarbs.

O mare bucurie sufletescă am simțit noi, preoții, văzând că credincioșii acestei parohii, între cari sunt mulți cu stare bună materială, la sunetul clopotelor cu mie cu mare au alergat la sfânta biserică, unde cu mare evlavie au asultat serviciul divin; ba ce e mai mult, deși a fost zi de lucru, aproape toți bărbații nu s'au depărtat din biserică până la finea conferenței.

Predică ocașională a rostit preotul Pavel Saciu, absent fiind preotul Alexandru Borda, care a fost însărcinat cu ținerea predicii la această conferență.

După terminarea actelor oficiale, prezidențial prin o vorbire pătrunzătoare deschide conferența, care se ține în biserică și invită și pe credincioșii parohiei a participa la desbaterile conferenței.

Se constată, făcându-se șpelel nominal, că prezenți sunt 11 preoți, absentează șapte, dintre cari patru fără șouză, și tot acei preoți, cari au fost însărcinați a servi și a cuvânte. Pentru aceștia se decretă pedeapsa de zece coroane pentru fiecare.

Cu luarea temei: „Cum s'ar putea face cu bun efect educația religioasă morală a credincioșilor noștri și mai ales a elevilor din școlile comune bisericesti, în cari nu avem școlile confesionale”, au fost însărcinați preoții Pavel Saciu și Ioan Bobletea. Acest din urmă absent fiind, primul își cetește lucrarea.

Raportul general despre activitatea preoților din tract, până la conferența din 1911, compus pe baza rapoartelor speciale, îl cetește parohul Dumitru Vidrighin.

Părintele Vidrighin în raportul său constată, că deși parohiile acestui tract sunt mici la număr, s'arace în cele materiale și espune dușmănie din partea străinilor, totuși cu pași repezi înaintează.

Nu e parohie în care mișcare spre progres să nu se fi făcut. În cele mai multe parohii în anii din urmă s'au zidit biserică „ompose, s'au înființat fonduri parohiale, pentru ce cuvne-se șefului tractului și gregarilor săi recunoștința.

Preotul Al. Olteanu își cetește obșervările critice asupra temei: „Despre concubinate și mijloacele prin cari s'ar putea delătura”.

Urmează cetirea rezoluțiunii consist. nr. 14,163 Bis. referitoare la conclusele conferenței anterioare și cetirea altor ordine consistoriale.

Se prezintă rapoartele preoților despre activitatea lor și documentele despre mărturisirea fiecăruia.

La propuneri preotul D. Sângiorzan propune, ca pentru viitor tot numai la trei ani odată să facă fiecare preot raport despre activitatea sa. Propunerea se primește.

Preotul P. Saciu propune, ca în intervalul dela o conferență până la alta fiecare preot într'un ciset să-și scrie predicele mai bune, pe cari le ține în parohia sa și să le prezente conferenței spre cenzurare. Propunerea se primește cu adăul, că numai predicele dela întrunirile grupurilor religioase să se scrie.

Se vizitează arhiva parohială, care s'a aflat în regulă. Urmează apoi un prânz comun la casa părintelui local Petru Fărcăș, de unde ne-am depărtat întâriți în convingerile pastorale și cu noue puteri de muncă pentru înaintarea celor de sub păstoria noastră.

Gernesig, la 21 Nov. 1912 v.

P. Saciu.

Dela „Fundatiunea pentru ajutorarea ziaristilor romani din Ungaria“.

Relativ la starea și lucrările „Fundatiunii pentru ajutorarea ziaristilor romani din Ungaria“, Epitropia fundatiională comunică următoarele:

I. **Donatiunea Nina Cseregi născ. Ciato**, care — cum s'a mai raportat — a testat fundatiunii șase acțiuni de ale băncii „Arieșana“ din Turda, a fost predată Epitropiei fundatiionale, care la rândul său a transpus-o înstatutul „Ardeleana“ din Orăștie spre administrare. Valoarea nominală a acțiunilor donate face K 600, iar cursul lor aproape K 800. Epitropia a exprimat executorului testamentar și totodată reprezentant al urmașilor fer. testatoare, dlui Dr. Danil Szabó, avocat în Blaj, recunoștința sa.

II. **Starea fundatiunii**, care cu finea lui August a. c. eră de K 38.187.29 a crescut în aceste trei luni din urmă cu următoarele sume:

1. Donatiunea dnei Nina Cseregi K 600.— 2. Donatiuni pentru broșura „Episcopul Bob și Adamovici“ de Dr. I. Lupăș K 568.06. 3. Dela „Bihoreana“, Oradea-mare K 100.— 4. Ajutor anual dela „Societate pentru fond de teatru român“ K 100.— 5. Dela cununia dlui N. Frâncu din Carțișoara (bani gata și o acție) K 203.92. 6. Sume intrate prin „Gazeta Transilvaniei“, Brașov K 324.20. 7. Sume citate prin „Tel. Român“ K 90.— 8. Sume citate prin „Drapelul“ K 10.— 9. Dela dl. Morar, Săscior K 50.— 10. Dela tinerimea din Toplița K 31.52. 11. Dela dl. Dr. Bardossy, Sasca K 20.40. 12. Dela dl. capit. Florianu, Orăștie K 10.— Total K 2,108.10.

Cu această sumă starea fundatiunii per 30 Nov. a. c. este deci de K 40,295.39.

Sibiu, la 3 Decembrie 1912.

Epitropia fundatiională.

Serate de ale meseriașilor noștri.

Joi în 28 Noembrie 1912 s'a ținut a XI-a ședință literară a Reuniunii sodalilor români din loc. Printre asistenți am remarcat următoarele persoane: d-șoara Pitiș, care își oferise concursul la această ședință, doamna prof. Eugenia Tordășianu, d-șoara Dr. Leményi, d-șoara Roma Șașuțiu, dl profesor Dr. Aurel Crăciunescu, Dr. Silvia Drăgomiș Dr. E. Precup, Dr. Simion Filipoi, Dr. Ioan Mateiu, prof. Ascaniu Crișan, prof. Oțoiu ș. a.

Ședința o deschide prezidentul reuniunii dl Victor Tordășianu prin un interesant cuvânt de deschidere. În primul rând salută frumosul număr de intelectuali români participanți și în deosebi pe d-șoara Ecaterina Pitiș, care o bunăvoință a căutat să dea mână de ajutor reuniunii întru ajungerea scopurilor culturale ce le urmărește. Viu mișcat aduce calde mulțămiri coriștilor reuniunii și în deosebi dlui viceprezident George Poponeș, care a ținut să scoată la iveală jubileul de 15 ani al prezidenției prin o vorbire caldă, plină de sentiment și prin unele cântări cântate de corul reuniunii în preșerea zilei onomastice.

Venind vorba despre mișcarea meseriașilor români, amintește despre meseriașii din Brad cari au înființat o tovarășie industrială de ajutorare cu numele „*Industria*“, societate pe ovote. Scopul acestei tovarășii este: a îmbunătăți legăturile membrilor ei în privința morală și materială, a da membrilor ei împrumuturi ieftine, anticipațiuni și cont curent, a îngriji și fructifica depunerile lor, a procura produse brute, a valorifica produsele lor industriale și a le mijloci vinderea, a înființa un consum pe seama membrilor, a ține prelegeri și petreceri, a aranja bibliotecă și sala de lectură pentru sporirea cunoștințelor sufletești și de specialitate, și peste tot a le întinde ajutorul ce e cu putință. Tot odată au hotărât membri acestei reuniuni să deschidă consumul de vânzare cu începerea anului nou. Cei interesați pot căpăta lămuriri dela dl prof. Vasile Boneu, în Brad.

Ca încheiere amintește de o propunere ce a făcut-o în una din ședințele trecute și anume ca dintre participanți cari pot, să dăruiască reuniunii câte un scaun care o să-l aibă permanent cât vor vizita această reuniune. Scopul acestei propuneri a fost pe deoparte dezvoltarea gustului artistic și cu motive naționale, iar pe de altă parte împodobirea localului reuniunii cu o expoziție de seșune cu diferite motive; aduce la cunoștință publicului că această propunere a avut răsunet, deoarece până acum au dăruit reuniunii câte un scaun înorat artistic de măsăral român E. Petruțiu, dnul Floria Cruciș și dna Pannile.

Începutul ședinții literare îl face corul seminarial de sub conducerea clericului Socolcu cântarea „Hai frați cu lăsurie“.

Tenorul I. Stanciu a cântat o romanță sentimentală, fiind viu aplaudat, apoi s'a urmat declamațiunile.

Punctul cel mai interesant al programului a fost colaborarea domnișoarei Ecaterina Pitiș, care a citit mai multe din poeziile d-sale apărute de curând prin reviste.

A urmat apoi corul seminarial cu bucățile „Pribesgul“ și „Cuocule, peșcă galbenă“. Clericul A. Ștefan a declamat unele anecdote. An mai urmat unele poezii, după cari prezidentul declară ședința închisă. Tot odată s'nuță că la ședința viitoare, care se va ține în 26 Decembrie n. va vorbi dl prof. E. Precup.

De încheiere se sortează între participanți mai multe broșuri și unele volume cu poeziile domnișoarei E. Pitiș.

El. M.

NOUȚĂȚI.

Sanatoriu de copii. Ministerul de interne a dat o circulară, în care recomandă atențiunii publicului și autorităților activității binefăcătoare a *Sanatorului de copii* de sub înaltul protectorat al prințesei Sofia de *Hohenberg*. Pentru acest așezământ umanitar, care stă sub conducerea ministrului de culte și instrucțiune publică, a contelui Zichy János, se face colecție și seamă cu ocazia sărbătorilor de Crăciun. Biroul central al reuniunii sanatorului se află în: Budapesta, VIII. Stáhlyateza 15. Taxa de membru ordinar este 5 cor. pe an; membrul ajutorător plătește odată pentru todeauna 100 de cor., iar membrul fondator cel puțin 1000 de cor.

Numire. În locul răposatului mitropolit Antoniu al Petersburgului a fost numit *Vladimir*, episcopul din Moscova.

† **Anastasia Popescu**, văduva fostului protopresbiter din Făgăraș, Petru Popescu, a decedat în etate de 86 ani, în noaptea de Mercuri 21 Noembrie v. spre Joi, în Belean, la familia preotului N. Clonța. A fost înmormântată în cimiterul din Belean, în 23 Noembrie la 2 ore. Răposata a avut pe vremuri rol însemnat în viața socială a Țării-Oltului. A avut parte însemnată la înființarea „Reuniunii femeilor române gr. or. din Făgăraș și jur“, fiindu-i prima prezidentă. Mai apoi ea recunoștință pentru ajutoarele adunate și trimise răniților români din răboiul dela 1877—78, a fost decorată cu crucea care are inscripția „mângăiere și alinare“. Odihnească în pace!

Nu se fac petreceri. Pilda din Deva, de a nu se aranja în eara aceasta baluri și petreceri, pentru motive de natură economică, este urmată și de societatea din Arad.

Ziaristii și regele belgian. Contesa de Flandra, răposata zilele acestea, era cunoscută pentru sentimentele sale catolice; cu toate acestea foile din Belgia, chiar și ale socialistilor, au scris cu cel mai mare respect despre ilustrata răposată. Regele Belgiei nu numai a mulțumit ziaristilor, ci cu prilejul înmormântării a dat o nouă dovadă despre considerația înaltă ce o poartă pentru presă. În jurul ostafalcului au fost admise trei grupe: grupa principilor, între acestea se afla și moștenitorul de tron al Germaniei; grupa a doua era a ministrilor și a notabilităților; în grupa a treia se găseau reprezentanții opiniei publice, ziaristii, între cari mai mulți socialisti. Moștenitorul de tron german s'a interesat învedere de aranjamentul acesta; s'a putut însă observa și faptul, că la numeroase persoane foarte distinsse nu li-a prea plăcut ordinea pomenită.

Furturi. În mai multe biserici vienezese s'au comis în vremea din urmă câteva furturi. Obiecte de artă antică au dispărut fără urmă.

Chinematograful și tinerimea. Șeful poliției din Berlin, *Iagow*, a dat un ordin privitor la chinematografe. Ordinul care va intra cât mai curând în vigoare, oprește dela cercetarea acestor fel de spectacole pe toți copiii cari n'au implinit etatea de șase ani; copiii între 6—16 ani pot cerceta numai reprezentații cu program admis de poliție. Poliția așteaptă ca învățătorimea să-i dea mână de ajutor în activitatea de cenzurare a pieselor menite pentru tinerime.

Săpături în Pestum. Sesiune din Roma, că profesorul Spinazzola după o lucrare obositoare de câțiva ani a izbutit să descopere o mare parte din orașul *Pestum* al Italiei de sud. Orașul care pe vremea romanilor se numea *Poseidonia*, a fost pus-

tit în 871 de Saraceni. S'a desgroat strada principală a orașului cu numeroase edificii. În considerarea că cele mai multe case s'au găsit deșerte, se crede că locuitorii au părăsit orașul mai înainte de ce l-ar fi distrămat Saraceni.

Meserie bănoasă. În vremurile noastre de scumpete, cum arată o revistă străină, creșterea ieșurilor de casă ar fi întreprindere foarte rentabilă. Aceste animale dau carne ieftină și de bună calitate; blana lor se poate întrebuința pentru multe articole folositoare. Nutrirea ieșurilor nu este costisitoare: li se dă iarbă, zarzavet, cartofi ș. a.; cei pentru prășită primesc ovăș, făină lapte. În Franța se consumă pe an 100 de milioane de iepuri de casă. Aproape fiecare țară știe să crească iepuri, și astfel se face un mare export, cu deosebire în Anglia. Meseria aceasta se răspândește tot mai mult și în Germania.

De frica răboiului O țărăncă cu numele *Coreba*, dintr'un sat lângă Praga, de frica răboiului și-a scos toți banii — câteva mii de coroane — ce avea în depozit la o bancă. Banii i-a ascuns acasă după cuptor, de unde în ziua următoare cineva i-a furat. Hoțul până acum n'a fost prins.

Jocul de hazard. El e cunoscut, că guvernul francez a luat în timpul din urmă măsuri energice împotriva jocului de hazard obișnuit în localurile elegante ale băilor de mare. Negreșit, procedarea guvernului este corectă; cu toate acestea mai mulți membri ai societății distinsse parisienne sunt de părere, că stăpânirea franceză ar face un lucru cu mult mai bun, dacă s'ar interesa temeinic de cele ce se petrec din acest punct de vedere în capitala feerică de pe malurile Senei. Jocurile de hazard băntue în capitală într'un mod neasemănat mai înflorător, decât la orice baie de mare, și ruineză nu numai existențe strălucite, ci și numeroase persoane din clasa mijlocie și de jos a populațiunii.

Orașul femeilor. Aproape de Paris este situat orașul *Froissy*, unde cele mai multe funcțiuni sunt ocupate de femei. În anul trecut, când cu greva dela poște și telegraf, oficialul poștal din *Froissy* a fost singurul, care nu s'a alăturat greviștilor: cele patru poșteri dela numitul oficiu erau încredințate unui personal alcătuit din patru domnișoare. Unicul polițist al orașului este iarăși o femeie. În prăvălii servesc mai pretutindeni tot femei, cu deosebire văduve și dame divorțate.

Contra lui Kubelik. Luni în 16 Decembrie ar fi să se țină în Graz un concert organizat de renumitul violinist boem Kubelik. O societate germană din acest oraș face apel către locuitorii, să nu se ducă la concert, deoarece artistul Kubelik este ceh sovinit, care sprijinește cu mână largă mișcările naționaliste din Boemia.

Câte ziare apar în toată lumea. De curând a apărut într'o foaie din Anvers un raport asupra presei din lumea întreagă. Conform raportului din orașul belgian, cele mai multe publicațiuni europene se tipăresc în Germania, unde presa periodică este reprezentată cu peste zeci mii de ziare și reviste. Dintre acestea 4000 sunt politice, între cari 1500 ziare cotidiane, cu un tiraj de 25 milioane exemplare pe zi. După Germania urmează Franța cu 9000 de foi și reviste, între care 500 ziare cotidiane. Local al treilea îl ocupă Austro-Ungaria cu 5600 reviste și ziare. Urmează Anglia cu 4400, Italia cu 3000, Spania 2000; Rusia, care are 130 milioane de locuitori, n'are de cât 2000 de ziare și reviste; Belgia 2200, Elveția 1200, Suedia 1000, Norvegia 600, România 600, Grecia 150, Bulgaria și Sărbia mai puțin de 100. — Statele unite întrec, și în acest punct, raporturile din Europa. Naște cu patru ani stătele americane aveau peste 21.000 foi și reviste, între cari 2.500 ziare zilnice. — În Asia cele mai multe ziare apar la japonezi, cari tipăresc 2000 de foi, între acestea 50 cotidiane; în India britanică 1800; în Australia 1000, în Egipt 100 de ziare.

Daruri nobile pentru școală. Comitetul parohial gr.-or. român din Mogoș-Mămăligani (tractul Lupșe) se află plăcut îndemnat a aduce și pe această cale cele mai sincere mulțămiri binefăcătorilor cari au mai dat ajutor pentru zidirea școlii din Mogoș-Mămăligani, îndeosebi următorilor: Ilustratului Domn Vasile de Stroescu, marele binefăcător al neamului românesc 200 cor., „Economul“ institut de credit și economii în Cluj 25 cor., „Murășanul“, institut de credit și economii în Radna 10 cor., „Lăpușana“, institut de credit și economii în Lăpușul-unguresc 5 cor., Ioan Bursa de

origine din Mogoș, de prezent lucrător la minele de cărbuni din Petroșeni, a colectat K 22.50, Amos David din Mogoș de prezent lucrător în Râul-Sadului a colectat 21 cor., Biserica sf. Arhangheli din Craiova (România) K 7.54 și On. Domn Vasile Boșca, preot în Ponor cu lista Nr. 233 a colectat 2 cor. În numele comit. par.: V. David, par. gr.-or. rom.

Economie.

In folosul stupăritului nostru.

Comitetul central al Reuniunii române agricole s'ibiene, cu scop de a da un nou avânt stupăritului nostru, s'a adresat către primăriile comunale cu următoarea rugămintă:

Onorabilă Primărie comunală!

Cu scop de a cunoaște starea, în care se găsește stupăritul la populațiunea noastră și cu dorința ferbinte de a sări în ajutorul ei la îndeletnicirea cu stupăritul, care, pe lângă că e o ocupațiune plăcută și fără multe cheltuieli, dar mai e și una din cele mai mănoase, atât ea articol de alimentație, cât și de negoț, — îndrăznim a ruga Onorabila Primărie comunală să binevoiască a ne încunoștința, pe baza datelor ce le are la îndemână: câți proprietari din comună se îndeletnicesc cu stupăritul? câți stupați are fiecare? de când se ocupă cu stupăritul și cum s'au alcătuit primele stupine? de ce fel de coșnițe și unelte se folosesc ei? unde se confecționează ele și prin cine? cum se folosesc produsele stupilor? cu ce preț se vând ele și în ce formă se pun în vânzare? cari din ei vând stupați, albină, coșnițe și alte unelte? cam cât se încasează la an din acestea vânzări? ce mijloace de nutrire pentru toate timpurile stau la dispoziție în comună și prin ce se contribuie din partea condusătorilor comunei la înmulțirea stupăritului? în ce formă am putea contribui noi ca Reuniune la îndrăgirea populațiunii cu acest ram economic de mare preț? în lipsa de stupați, pe ce cale se crede în comună, că s'ar putea înjgheba o stupină?

Pe temeiul datelor câștigate prin bună voința Onorabilei Primării, vom căuta să venim după putință în ajutorul stupăritului nostru; vom publica o statistică și vom aduce la cunoștința obștei noastre de pretutindenea tot ce s'a experiat și aflat de bun în cauza albinăritului.

Mulțămind Onorabilei Primării pentru ostenețele aduse în serviciul propășirii populațiunii noastre, o rugăm să primească expresia dragostei frățești.

Sibiu, 3 Decembrie 1912.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Pant. Lucașu, Victor Tordășianu, prez. secretar.

Teatru.

Astăzi, Mercuri, se dă comedia „*Das Märchen vom Heiligenwald*“, iar mâine, Joi, „*Der Veilchenfresser*“, comedie.

Poșta ultimă.

Misiunea lui Danef.

Prezidentul camerei bulgare, dl *Danef*, sosit Duminecă la București, a avut Luni dimineața o lungă întrevedere cu dl *Maioreșcu*, prim-ministru și ministru de externe, apoi a asistat la solemnitatea deschiderii corpurilor legiuitoare române.

După amezi la orele 3, dl *Danef* a fost primit în audiență din partea Regelui *Carol*. Audiența a ținut până la orele patru și jumătate. După audiență înaltul bărbat de stat bulgar a făcut vizită dlui *Tache Ionescu*, ministru de interne, iar Marți dimineața a plecat la Londra, pentru a participa la conferința chemată să stabilească condițiunile de pace între beligeranții din Balcani.

Din informațiunile cari au putut fi scoase dela cei din anturajul dlui *Danef*, se știe, că Bulgaria se învoeste ca să se facă rectificarea graniței spre Dobrugea, dar nu poate ceda României decât numai o porțiune mică de teren. Dorința Bulgariei e, să întretină relațiuni prietenoase cu România. Scopul principal al venirii lui *Danef* la București a fost acela, de a mulțumi Regelui *Carol* și guvernului român pentru neutralitatea observată sub decursul răboiului din Balcani.

Nr. 720/1912.

(401) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională gr.-or. română din **Vima mare** (Tordavilma), tractul Cetate-de-peatră, se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

600 cor. dela comuna bisericească.

400 cor. ajutor de stat, care se va cere pe baza documentelor învățătorului, care va fi ales.

Cvintvenalele se vor cere dela stat.

Cvartir și grădina în natură.

Învățătorul ales va conduce și cânta cu elevii regulat la biserică și va instrui și în școala de repetiție.

Cererile concursuale cu documentele recerute să se înainteze subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Lă pușul-unguresc, la 23 Nov. 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului „Cetate-de-peatră“.

Andrei Ludu
protopop.

Nr. 1090/1912.

(396) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător-cantor la școala noastră confesională din **Bacitelec**, în tractul Treiscaunelor se scrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela comuna bisericească 233 cor.

2. Dela Ven. Consistor 100 cor.

3. Dela stat 667 cor.

4. Cvartir natural.

Doritorii de a concura la acest post vor înainta cererile la oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. în Bereczk, com. Háromszék în termenul arătat.

Alesul va avea a ținea strana în biserică și a instrui pe copiii în cântări formând cor cu dâșii. Cvintvenalele se vor computa numai după un serviciu de 5 ani în comună.

Bacitelec, 18 Noemvrie 1912.

În conțelegere cu comitetul parohial rom. gr.-or.

Constantin Dimian
protopop.

Nr. 364/1912.

(400) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător-esc din comuna bisericească gr.-or. română **Arada** (în crângul Măteșesti) în protopresbiteratul Câmpenilor se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Dotarea constă din: 300 cor. dela comuna bisericească din repartitie și 700 cor. din ajutor de stat, ce se va cere locuință și grădina.

Concurenții se trimită rugărilor cu documentele recerute la oficiul protopresbiterial al Câmpenilor.

Albac-Arada, la 8 Noemvrie 1912.

Dela comitetul parohial gr.-or. din Arada.

Ioan Herban
președintele com.

Ioan Lazar
notarul com.

Romul Furdul
protopop.

701/1912

(395) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr. or. română din **Poiana porcului**, (Lápospaták), protopopiatul „Cetate de piatră“ se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 300 cor. din repartitie dela popor, 258 cor. ajutor dela P. V. Consistor arhidiecezan 42 cor. pentru lemnele de foc, — cvartir și grădina în natură.

Ajutorul de 400 cor. se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales.

Alesul se îndatorează fără vre-o remunerație specială a conduce elevii la biserică în Dumineci și sărbători, formând cu ei cor bisericesc și cântând cu ei la sf. liturghie, precum și ai instrui în grădinarit.

Rugărilor de concurs instruite conform normelor în vigoare să se înainteze subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Lă pușul-unguresc, la 16 Nov. 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului Cetate de peatră.

Andrei Ludu
protopop.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Nr. 525/1912.

(388) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune din parohia de clasa I. **Daia**, în protopresbiteratul Sebeșului, devenit vacant prin decedarea capelanului Ioan Cârpenișan, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumătate din venitele fasonate în tab. B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și aștearnă cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterial și pe lângă observarea dispoziției din „Regulamentul pentru parohii“ a se prezenta în biserică spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

În conțelegere cu comitetul parohial concert.

Sebeș, 12 Noemvrie 1912.

Oficiul protopresbiterial al Sebeșului.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Concurs.

Senatul școlii comunale din comuna **Maroskarna (Cârna)**, com. Albei de jos, publică concurs pentru ocuparea unui post de învățător suplent la școala comună din loc cu limbă de propunere română și maghiară pe perioada dela 1 Ianuarie 1913 până la 30 Iunie 1913.

Salarul sistemizat din partea senatului școlar se solvește anticipative câte 80 cor. lunar din cassa școlii, cvartir corespunzător și lemnele de foc necesare.

Concurenții să-și trimită petițiile de concurs instruite conform normelor în vigoare până la 24 Decemvrie st. n., a. c. la adresa subsemnatului în Maroskarna-Cârna p. u. Alvincz.

Daniil Chirilă
preș. senat. școl.

(399) 2—3

Nr. 1195/1912.

(398) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna bisericească de cl. III a **Bogata Olteană**, cu filia Dopea din tractul protopresbiterial al Cohalmului se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, iar concurenții, pe lângă observarea prescrierilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru a cânta și predica, respective a celebra.

Din ședința comitetului parohial ținută în Bogata-Olteană la 9/22 Septemvrie 1912.

Oficiul protopresbiterial al tractului Cohalm.

Ioan Bârsan
președ. com. paroh.

Teofil Roșca
adm. paroch.

Văzut:

Ioan Bercan
adm. protopopesec.

Ad. Nr. 1236/1912 pp.

(397) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din comuna **Lona mag.** cu filia Stolna devenit vacant prin moartea fostului paroh prin aceasta să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și așterne suplicele de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului până la termenul sus-indicat și cu prealabila încuviințare a acestui a se prezenta la sf. biserică în vre-o zi de Duminecă ori sărbătoare spre a fi cunoscuți poporului.

Cluj, la 10 Noemvrie 1912.

Oficiul protopresbiterial român gr.-or. al Clujului în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**

I. Enescu:

Cooperativele sătești

Felul și însemnătatea lor.

Prețul Cor. 1.50, porto 5 fil.

Anunț.

La școala de industrie națională a Reuniunii femeilor române din Sibiu (Berggasse Nr. 9) se află un **depozit de stofe țesute în motive românești**, destinate pentru ornate (vestminte bisericești) și pentru mobile. La cerere se trimit modele.

391 6—6

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga lîntilele, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, **Steckenperd** din Lapte de Crin, marca cal pe băț de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află în farmacia, drogerii, parfumerii și în alte prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunată aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera“ pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 36—40

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare

Octoihul-mare

cu litere cirile.

Prețul cor. 25.—.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Călindarul arhidiecezan

pe anul 1913

cu Șematismul autentic al bisericii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante.

Prețul 80 fil, plus porto poștal 20 fil.

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune publicului românesc asupra depositului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (**Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stingl** etc.) cu prețuri de 600—2000 cor. **Armonii de școală** dela 200 cor. în sus.

Cu distincă stimă: **T. Popovici,**

profesor de muzică.

Sibiu, strada Cisnădiei Nrul 7.

(Vis-à-vis de hotelul *Împăratul roman.*)

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiași legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiași legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**